

I artikelserien "Logbog: Europa" duellerer Trine Mach (medlem af SF, talsperson for "Udfordring-Europa") og Ellen Trane Nørby (MF for Venstre og formand for partiets Europaudvalg). Denne gang vurderer de den tale, Tony Blair holdt ved indledningen på det britiske EU-formandskab 23. juni.

Ellen Trane Nørby i RÆSON:

Kan Blair vække EU?

11. juli 2005 | Netop fordi Tony Blairs tale var så befriende ærlig – netop fordi han talte glødende om EU, men samtidig klart signalerede at der er grænser for samarbejdet - blev man revet med. Fra at være det sorte får - den, som havde fået budgetforhandlingerne til at bryde sammen - blev Blair efter sin tale hyldet af mange - inklusiv mig selv - som den fortabte søn. Han talte sig direkte ind til kernen af problemet – og sagde det, som vi alle tænker: at der skal ryddes op i EU og at landbrugsstøtten skal reformeres. Han trådte på nøjagtigt alle de ligtorne, som EU de sidste par år har forsøgt at undgå.

Af Ellen Trane Nørby, MF (V), kulturpolitisk ordfører og fmd. for Venstres Europaudvalg.

"Som vi kender det fra os selv kan det være svært at stå op, når vækkeuret ringer og langsomt fortrænger drømmen og blotlægger den virkelige verden med de problemer den rummer. Selv om man forsøger at bilde sig ind, at man bare kan fortsætte i drømmeland, så ved man godt, at den ikke går: virkeligheden

indhenter en.

Som en søvndyset kæmpe, der gang på gang har vendt sig om på den anden side, slået vækkeuret fra, sat hænderne for øjnene, ignoreret virkeligheden og forsøgt at få virkeligheden til at gå væk, problemerne til at forsvinde af sig selv og udfordringerne til at løse sig selv, har EU og de europæiske politikere alt for længe ladet stå til. Den 23. juni leverede Tony Blair et *wake up call*, da han i Europaparlamentet fremlagde det Britiske EU-formandskabs prioriteter for det kommende halvår. Blandt de mange erkendelsessætninger, han brugte: Det er på tide, at vi giver os selv et *virkelighedscheck*.

Han sagde det, som vi alle tænker: at der skal ryddes op i EU og at landbrugsstøtten skal reformeres.

Fra at være det sorte får - den, som havde fået budgetforhandlingerne til at bryde sammen på topmødet i juni - blev Blair efter sin tale hyldet af mange - inklusiv mig selv - som den fortabte søn, der nu var vendt hjem. Han talte sig nemlig direkte ind til kernen af problemet i EU. Han sagde det, som vi alle tænker: at der skal ryddes op i EU og at landbrugsstøtten skal reformeres. Han trådte på nøjagtigt alle de ligtorne, som EU de sidste par år har forsøgt at undgå.

Og netop fordi Tony Blairs tale var så befriende ærlig, netop fordi han talte glødende om EU, men samtidig klart signalerede at der er grænser for samarbejdet, blev man revet med. For Blair kunne jo i princippet have valgt *business as usual*-modellen. Han kunne have valgt at lægge sig op af sine hjemlige meningsmålinger – der absolut ikke kalder på glødende europæisk engagement, men snarere på tilbageholdenhed og isolation. Men det gjorde han ikke. Han valgte med oprejst pande at træde udenfor komfort-zonen og sætte politik og ambitionen om at skabe resultater på EU's dagsorden.

Alle de kontroversielle emner

Hvor Jean Claude Juncker, som afgående formand for EU, dagen forinden havde talt om de forskellige visioner og udgangspunkter for EU. Om alle de problemer, der er, fordi de fodslæbende nordboere, anglere og vikinger ikke har forståelse for det

nødvendige sociale og integrerede samarbejde. Han brugte sine 50 minutter på at pege på alle dem, der var årsag til sammenbruddet på topmødet. Han nævnte ikke Tony Blair direkte, men det var tydeligt, at fingeren var peget mod ham og den britiske rabat.

Der er ingen tvivl om EU-stafetten skulle overrækkes mellem to mænd – Juncker og Blair – der havde meget lidt forståelse for hinanden. To personer med meget forskellige visioner for EU, og meget forskellige opskrifter på hvordan EU skal komme videre.

På den britiske dagsorden for EU var en række ambitiøse mål. Man skal løse problemerne omkring servicedirektivet; arbejdstidsdirektivet; få skabt en aftale omkring budgettet; få forhandlet rammene for det kroatisk og tyrkisk medlemskab på plads og få reformeret landbrugsstøtten.

Alle emner, der ville være blevet lagt i en syltekrukke, hvis det havde været et fransk formandskab der tog over - netop fordi de er kontroversielle. Men også netop emner, der er nøglen til at låse op for den gordiske knude, EU kæmper med. For det er emner, der rører folk i EU. Det er emner, som påvirker den verden, der er lige udenfor vores hoveddør. Og i modsætning til de store håndbevægelser og akademiske diskussioner om EU, så er servicedirektiv, arbejdsdirektiv og spørgsmålet om Tyrkiet i EU emner, der også interesserer de 20 millioner europæere, som i dag står udenfor arbejdsmarkedet og frygter for enhver ændring, der kan forværre deres situation.

Det endelige opgør med landbrugsstøtten

Også EU's akilleshæl, landbrugsstøtten, har Blair sat på dagsordenen. "Endelig", tænkte jeg. Men til stor fortrydelse for Frankrig og Tyskland, hvor Chirac og Schröder endnu engang trådte i karakter som de karikaturer, de er. Landbrugsstøtten i EU er ikke bare ineffektiv og planøkonomisk, den er også en barriere for at skabe en frihandel på landbrugsområdet, der vil gavne de fattigste lande i verden. Og så er den blevet det synlige og kroniske eksempel på EU's manglende reform.

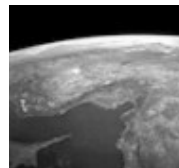
Ja, der er sket meget på landbrugsreformområdet, men der er slet ikke sket nok. Hvor den danske EU-kommissær for Landbrug, Mariann Fischer Boel med sit udspil til en sukkerreform har været provokerende dristig, så kunne man godt ønske sig den samme stålfastede og det samme engagement når det kom til reformen af landbrugsstøtten.

En renationalisering af landbrugspolitikken vil blot være starten på et 'kapløb mod bunden', hvor landene kæmper om at fastholde deres landbrug gennem nationale subsidier.

Blair fik sagt meget, men det skreg til himlen, da han glemte at understrege en vigtig pointe i sin kamp for en reform af landbrugsstøtten. Nemlig at en *renationalisering* ikke er et svar. En renationalisering af landbrugspolitikken vil blot være starten på et 'kapløb mod bunden', hvor landene kæmper om at fastholde deres landbrug gennem nationale subsidier. Det vil om muligt sætte landbrugsreformen endnu længere tilbage, end den er i dag. Så kære Blair, husk det i din ivrige og værdsatte kamp for en reform. Reformen skal være helstøbt, ikke letkøbte resultater.

Tony Blair startede debatten, men nu er opgaven at skabe resultaterne. Hans tale må ikke forblive en politisk skåltale, den skal følges op af netop det lederskab, han sluttede sin tale med at efterlyse: *"The people of Europe are speaking to us. They are posing the questions. They are wanting our leadership. It is time we gave it to them."*

Ellen Trane Nørby, MF (V) siden februar 2005 er kulturpolitisk ordfører for Venstre og formand for partiets Europaudvalg. Hun har tidligere været præsident for LYMEC, den liberale ungdomsorganisation i Europa. Ved Europaparlamentsvalget i juni 2004 opnåede hun med knap femogtyvetusinde stemmer en suppleantpost. Inden hun blev valgt til Folketinget har hun Kunsthistorie med sidefag i samfundsfag og arbejdet med formidling; samt arbejdet meget med demokratiudvikling og undervist på seminarier for unge i bl.a. Mozambique, i Ukraine og på Balkan.

Trine Pertou Mach i RÆSON:

Vil Blair vække EU?

11. juli 2005 | Det er vel første gang en EU-statsleder fuldstændig uindpakket siger "Brussels, we have a problem!" frem for den vanlige "mine borgere forstår mig ikke!". Blair fastslog, at det er de politiske ledere, der har et problem - for borgerne *har* forstået sammenhængen mellem deres økonomiske og sociale situation, og "the state of affairs in Europe". Han erkender, at situationen med den forkastede forfatning er en krise for det politiske lederskab. En ikke uvæsentlig selverkendelse fra den mand, der står i spidsen for EU de næste 6 måneder.

Af Trine Pertou Mach

Da premierminister Tony Blair holdt tale i EU-Parlamentet som en forsmag på Englands EU-formandskab skete det under stor bevågenhed. "Dedikeret", "lidenskabelig", "visionær" var nogle af de ord, der blev hæftet på talen.

"Hyklerisk", "dobbelttunget", "pjattet", lød det fra andre. Og vel var det en tale

spækket med floskler. Derfor kan den vel heller ikke bruges til meget af de mange millioner europæere, der i forvejen er ved at kvæles i EU-propaganda, hymner og fraser om at bringe "EU-tættere-på-borgerne"?

Og dog. Lad for en gangs skyld motivanalyser og andre redskaber til at underminere troværdigheden af en udtalelse ligge. Lad os i stedet tage Blair på ordet. Som sådan er talen faktisk nok så interessant. Ikke blot fordi han er brite og entydigt spiller England ind på den politiske scene i EU. Nej, Tony Blairs tale er tankevækkende og på sin vis kontroversiel, fordi han er statsleder i et EU-land – og sætter ord på, at reform af EU-samarbejdet er en indikator på ønsket om modernisering. Ønsket om politik. Og ønsket om at få EU til at gøre det, som retorisk altid fremhæves: At gøre livet bedre for borgerne.

"I am a passionate European"

Blair definerer sig selv som en dedikeret og lidenskabelig europæer. Og for en dedikeret og lidenskabelig europæer som mig er det befriende at høre ham tale om at tage det ansvar, der deraf følger, alvorligt. Høre ham kræve de nødvendige forandringer og moderniseringer af EU. Hans tale

understreger, at man netop tager de politiske europæiske idealer alvorligt, når man kræver, at EU skrues sammen på en måde, så det udvider demokratiet frem for at indskrænke det – og skaber flere løsningsmuligheder frem for færre.

Det er vel første gang en EU-statsleder fuldstændig uindpakket siger "Brussels, we have a problem!" frem for den vanlige "mine borgere forstår mig ikke!". Blair fastslog, at det er de politiske ledere, der har et problem - for borgerne *har* forstået sammenhængen mellem deres økonomiske og sociale situation, og "the state of affairs in Europe". Han erkender, at situationen med den forkastede forfatning er en krise for det politiske lederskab. En ikke uvæsentlig selverkendelse fra den mand, der står i spidsen for EU de næste 6 måneder.

Han erkender, at situationen med den forkastede forfatning er en krise for det politiske lederskab. En ikke uvæsentlig selverkendelse fra den mand, der står i spidsen for EU de næste 6 måneder.

Hvad er det Blair vil?

Han kræver modernisering af EU's økonomi fordi den ikke leverer varen; fokus på øget sikkerhed mod kriminalitet og illegal indvandring; fastholdelse af udvidelsesprocessen (befriende at høre, nu hvor Frankrig begynder at stille spørgsmålstejn ved allerede vedtagne køreplaner) og reform af landbrugspolitikken. Og, sidst men ikke mindst: at der igennem disse tiltag skabes bred folkelig opbakning og tillid til, at EU er til andet end overflade-lir.

De fleste kommentatorer ignorerer, at EU har sat skarp grænsekontrol, overvågning, terrorbekæmpelse, militarisering af Unionens ansigt

udadtil og militær oprustning i højsædet. At politikken overfor udviklingslandene stadig sejler med en udviklingsbistand under halvdelen af det fælles FN-mål på 0,7 % af BNP, og ”frihandel” er det unuancerede svar på de fleste spørgsmål. Ikke ligefrem en traditionel dagsorden for socialdemokrater og andre på den politiske brede venstrefløj.

EU er i sin nuværende form ikke et bolværk mod den liberalistiske globalisering, men gennemsyret af samme politik og som sådan bærer af netop den form for globalisering.

Blair, som herhjemme: Helle Thorning-Schmidt, fokuserer på arbejdsløshed og globalisering – og det er ubetinget centrale emner i EU’s såkaldte krise. Globalisering er ikke en neutral, objektiv tendens, men farvet af politiske og ideologiske valg. Realiteten er, at der er blevet sat lighedstegn mellem globalisering og liberalisme. EU er i sin nuværende form ikke et bolværk mod den liberalistiske globalisering, men gennemsyret af samme politik og som sådan bærer af netop den form for globalisering. Her ligger det første afgørende opgør i en modernisering af EU. Så på det sæt har Blair fat i noget rigtigt, hvis han vel at mærke turde gå linen ud. Det vil indebære et opgør med den grundlæggende økonomiske ideologi, EU er sovset ind i. Det er forkert at tro, at man vil have opnået et succesfuldt EU med folkenes trolige opbakning blot ved at ændre lidt i EU’s sociale politik, fyre nogle millioner af sted i retning af forskning og uddannelse og så ellers tjekke folk bedre ved grænserne.

Hvad Blair overser

Kradser man lidt i lakken, ignorerer Blair krisen, der omgærer EU’s politiske institutioner. De er gearet til at undgå demokratisk indflydelse – og ledes af politiske målsætninger og principper om markedsgørelse, liberalisering, privatisering og frihandel. Blairs tilgang afspejler fortsat den blinde vinkel – nu skal vi ikke diskutere struktur men *indhold*, for så kan borgerne være med. Sagen er bare, at EU har problemer i både struktur og indhold. I strukturen, fordi EU er en topstyret forbundsstat uden fleksibilitet, demokratisk kontrol med

beslutningstagerne og magtdeling. I indholdet fordi målsætninger og grundpræmisser, der definerer den politiske ramme for alt, hvad EU foretager sig, er præcis det liberalistiske mantra, som det meste af verden er blevet bygget op i siden Bretton-Woods systemet sammenbrud.

Det er ikke nok at putte lidt solidaritetsflødeskum på den økonomiske model, som EU bygger på i dag – en variant af det ny-liberalistiske tema, der har plaget og hærget verden siden Reagan og Thatcher regerede – og tro, at så går det hele nok. Det er der jo ikke meget social model i. Men Blair foretager ikke det nødvendige opgør med det liberalistiske mantra. Her øjnes ingen reformkraft eller lederskab. Og slet ingen samfundsforandrende kraft.

Det er ikke nok at putte lidt solidaritetsflødeskum på den økonomiske model, som EU bygger på i dag – en variant af det ny-liberalistiske tema, der har plaget og hærget verden siden Reagan og Thatcher regerede.

En socialdemokratisk fællesplan?

Alt i alt er budskabet derfor langt fra at være en reformpakke, men snarere den typiske ny-socialdemokratiske Tredje Vej proppet på EU-terminologi. Den samme som Thorning-Schmidt abonnerer på. Nemlig at frihandel og markedsgørelse ikke skal udfordres, og at sikkerhed, kriminalitet og andet ikke ses som sociale problemer, men som noget, der skal *deales* med i et kontrol- og tryghedsperspektiv for at appellere til vælgerne.

Selvom Blair med næsten profetisk klang taler om modernisering og sociale perspektiver, mangler det indhold, der skal erstatte flosklerne om et ’socialt eller ikke-socialt’ Europa. Og man kan have sine tvivl, om der overhovedet er vilje til dét hos Tredje-Vejs-socialdemokraterne. Dækker Blairs tale kun dækker over en socialdemokratisk fællesplan? ”Borgerne er måske ved at være trætte af borgerlige regeringer, så ved at gøre EU socialdemokratisk, vil de nok også elske EU”? Hvis ændringerne finder sted på et aldeles uforandret fundament, kan det hele jo være lidt lige meget. Det er højst den gammelkendte

fare i ny klædning – at det profetiske, propaganderende lederskab formår at ignorere problemknusning, praktisk relevans og kampen mod polarisering og udstødelse.

”Den lidenskabelige pro-europæer” må være tro mod de europæiske demokrati- og frihedsidealer: Og derfor må et hvilket som helst reformprojekt af EU indeholde et opgør med en påtvunget nyliberalistisk ideologi som bestemmende for valg af samfundsmodel. En ideologi, der i sig selv er antidemokratisk med den massive magtoverførsel til markedet og multinationale selskabers bestyrelseslokaler, og som samtidig, i al sin forudbestemthed, fratager os friheden til at vælge andre alternativer. Og de er der. Ikke blot for vores egen skyld, men for at forandre den verdensorden, der er skyld i, at der hvert minut dør 21 børn af sult.

”Den lidenskabelige pro-europæer” ville springe ud i det. Vi venter spændt, Blair.

Trine Pertou Mach er cand.scient.pol. fra Århus Universitet. Hun arbejder som programkoordinator i Mellemløst Samvirke på Det Arabiske Initiativ (Nordafrika og Mellemøsten), er talsperson for organisationen Udfordring Europa og medlem af SF. Sidder i styrelsen for

tænketanken NyAgenda. Specialist i den arabiske verden, menneskerettigheder, demokratisering og civilsamfundsudvikling. Beskæftiger sig en del med kvinders rettigheder i den arabiske verden. 1998-2001 ansat som politisk akademisk medarbejder i EU-parlamentet med fokus på EU's institutionelle forhold (åbenhed, integration, komitologi, traktatforhandlinger og regeringskonferencer). 2001-3 ansat på EU-kommissionens delegation i Kairo, Ægypten, med ansvar for NGO-bistand, civilsamfund, demokrati og fattigdomsbekæmpelse; dækkede menneskerettigheds-situationen i landet. 2003-4 ansat i WWF Verdensnaturfonden, København, som leder af et demokratiudviklingsprojekt i Kaliningrad. Er tidligere talsperson for Junibevægelsen (2000-2005). Har skrevet en række debatindlæg og bidrag til bøger (bl.a. "Udfordring Europa", Forlaget Politisk Revy (2002); "Scenarier for europæisk samarbejde. Hvidbog om fire mulige udviklinger af det europæiske samarbejde" (2004); "Smag på Europa" med Ellen Trane Nørby (2004). Hun er foredragsholder og debattør, og har bl.a. været kommentator for Dagen og dagbladet Information.